

**Avgvstini Barbosæ, V. I. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, & sacræ Congregationis Indicis Consultoris,
Nvnc Electi Episcopi Vgentini, Tractatvs De Canonicis, Et
Dignitatibvs, Aliisque ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1658

40 Canonicus an possit licite ordinariè abesse à Capitulis, seu congregationibus Capitularibus, & an peccet mortaliter si notabiliter absit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98570)

consil. 148. in fine, vers. *præterea*, & consil. 214. in fine, vers. *item dico*, Crescen. decis. 6. num. 2. de procurat. Buratt. decis. 351. num. 4. ex Cuch. tradit Lauer. d. c. 17. n. 15. & subdit idem dicendum de successore contempti; nec etiam sola oppositio sufficeret, sed necessaria fuisset prosequutio contemptus ad annullandam electionem; Butr. in c. in Genesi n. 28. prope fin. & sanè etiam intra tempus ad eligendum, Lambertin. de iur. patr. p. 2. lib. 6. q. princ. art. 26. num. 7. Burat. decis. 351. numer. 5. quod adeo

25 verum est, ut nec etiam Capitulum possit facere statutum inducens nullitatem electionis propter defectum aliquorum non vocatorum, Abb. in d. c. quia propter n. 12. Sigism. à Bononia de elect. dub. 10. n. 5. Lauer. loco proxime citato. Nec quicquam releuat si Prælati mortem, ex qua Ecclesia vacuit, minimè ignorauit, quia vacatio non fit, ut certioreretur, sed ut non vocatus agere minimè possit de contemptu. Ita Doctores in c. cum inter vniuersas, de elect. Rending. d. tom. 1. tit. 36. n. 30. An nouitius Canonicus vocari debeat ad eligendum? Vide Paul. Ioan. Andr. in c. beneficium, de Regular. in 6. nouissimè Laurent. de Franchis in controuers. inter Episcopos & Regular. q. 45. vers. *rogatus*, ubi negatiuè respondent.

26 Sed dubium est, an electione irritata ex quo facta fuit aliquibus contemptis, contemptores pro prima vice eligendi facultate priuentur, applicanda contemptis, duntaxat? Gloss. magna in c. bona, il secundo, verb. *expectare*, de elect. prius in partem affirmatiuam inclinare videtur, deinde in fine, vers. & quod dixi, corrigit se, & fuit additio ad dictam gloss. concludens quòd in pœnam contemptus solum electio facta irritari debeat, non autem priuandum est Collegium facultate eligendi: nam cum ob contemptum pœna priuationis potestatis eligendi à iure statuta non reperiatur, per alium quàm per eum, qui habet plenitudinem potestatis, scilicet per Principem, imponi non debet, cum simus in pœnalibus, & sic odiosis, & odia restringenda sint, non amplianda, iuxta reg. odia, de regul. iuris in sexto, quam gloss. sequuntur ibi Ioan. Andr. num. 15. Anchar. colum. ultim. in 1. oppositum. Bald. num. 5. vers. *oppono*, si plures, Butr. n. 13. Panorm. n. 9. vers. *secunda questio*, Petr. de Biaxio de elect. p. 3. c. 7. Cuch. d. tit. de elect. n. 52. Rending. d. tom. 2. tit. 36. num. 6. Petr. Greg. de elect. cap. 14. num. 5. Iul. Lauer. d. tit. 4. num. 18.

CAPVT XL.

Canonicus an possit licitè ordinariè abesse à Capitulis, seu cōgregationibus Capitularibus, & an peccet mortaliter si notabiliter absit?

SUMMARIUM.

- 1 Canonicus non potest licitè ordinariè abesse à Capitulis, seu Congregationibus Capitularibus.
- 2 Vocem in Capitulo habere, vel dare an potius sit præeminentia, & fructus Canonatus, quàm onus, ostenditur.
- 3 Elector quilibet potest renunciare voci suæ in uno, vel altero actu electionis.
- 4 Canonicus potest licitè abesse à Capitulis stante legitimo impedimento, aut alia iusta causa ad non assistendum illis.
- 5 Canonicus sumere potest dies recreationis causa sibi concessos in diebus Capituli, nisi de industria faciat.
- 6 Canonici ubi non sunt presentes in loco, ubi deseruiunt, iuste possunt abesse à Capitulis, seu congregationibus Capitularibus.
- 7 Canonici non tenentur venire ad Capitulum quando vocantur tempore insolito, vel incongruo.
- 8 Canonicus non est vocandus ad Capitulum quando est in probatione habitus.
- 9 Canonicus absens quamuis amittat quotidianas distributiones mortaliter peccat, secundum unam sententiam, sed contrarium verius, n. 10.
- 11 Pars tuior quomodo eligenda ostenditur.
- 12 Opinioni semper inest formido ne contrarium sit verum.
- 13 Culpa alia Theologica, alia iuridica.
- 14 Cap. si quis Presbyter 92. dist. declarat.
- 15 Canonicus quando non vult residere, & interesse ex contemptu, seu contra Prælatus sui particulare præceptum ex iusta causa latum, peccat mortaliter.

ON posse Canonicum à Capitulis, seu Congregationibus Capitularibus, licitè abesse suadent plures rationes, quarum præcipua est, quia et si munus, & officium Canonico-
rum præcipue consistat in seruitio, & residentia Ecclesiæ, Chori, & Altaris consistat etiam in administratione, & gubernatione rerum Ecclesiæ, & Capituli, spiritualium, & temporalium, in quo ius, & bonum publicum versatur, l. 1. §. huius studij, ff. de iustit. & iure, ibi, publicum ius in Sacris, in Sacerdotibus, in Magistratibus consistit, & sic currit eis obligatio assistendi

assistendi Capitulis ad satisfaciendum huic muneri, & officio, ac providendum bono Ecclesie, eiusque res tuendas. Nec refert quod huiusmodi administratio, & gubernatio incumbit Canonicis, & Capitularibus, non ut singulis, sed ut vniuersis, id est, ut pertinent ad vniuersitatem Capituli, & sunt pars illius: nam ut parti Capituli currit vnicuique prædicta obligatio, aliàs si quilibet in capitulari non teneretur assistere Capitulis, sed abesse, alij etiam possent id facere, cum non sit maior ratio de vno, quam de altero; & sic posset deficere bonum regimen Ecclesie, & Capituli; ex quibus hanc partem tenet, & probat Nicol. Garc. de benef. p. 3. c. 2. à n. 529. vbi n. 532. attestatur illam subscripsisse Ioannem Gutier. & Petrum de Ledesma consultos, ac sibi respondisse *Sacram Congregationem*, cuius decisionem transcripsimus c. 35. n. 14. Idem etiam sentiunt Bonac. de horis Canon. d. 3. q. 1. punct. 2. n. 5. Homob. de examine eccles. tract. 14. c. 2. q. 12. & nouissimè in responsis quæst. moral. p. 3. resp. 11.

2 Non obstat, quod habere, & dare vocem in Capitulo potius videtur præeminentia, & fructus Canonicatus, quam onus, cum soleant Canonici ob culpas, & delicta puniri priuatione, seu suspensione vocis, iuxta Clem. 2. §. illi verò, de arate, & qualis. Quia respondetur dici præeminentiam, & fructum ratione auctoritatis, & honorificentie, esse tamen onus iuxta supradicta, sicut iudicare dicitur fructus iurisdictionis, seu officij, Mohedan. d. 5. n. 3. & 4. de appellat. Rot. d. 113. l. 1. n. 2. lib. 3. p. 3. diuers. refert, Nicol. Garc. d. c. 2. n. 533. vbi addit n. seq. Canonici puniri in priuatione, seu suspensione vocis, quamuis sit onus, quatenus est res præeminentie & auctoritatis, & quæ solet appeti, & æstimari, sicut etiam Episcopi solent suspendi ab executione Pontificalium, & Parochi ab officio.

3 Nec in contrarium facit, quod quilibet elector potest renunciare voci suæ sicut iuri suo, secundum Armil. verb. electio n. 20. Sor. de Instit. lib. 4. q. 9. art. 3. vers. postremum. Gutier. canon. lib. 2. c. 11. à n. 86. quia benè responderet Nic. Garc. d. c. 2. n. 535. id procedere in vno, vel altero actu electionis, sed non ordinariè.

4 Limita primò supradictam resolutionem, ut non procedat stante legitimo impedimento, aut alia iusta causa ad non assistendum Capitulis, ut per Nicol. Garc. c. 2. n. 537. vbi addit tantam causam posse concurrere, ut ab illis iustissimè excusetur etiam ordinariè, ut si in Capitulis esset tanta perversio, & procederetur ita malè, & ex abrupto sine lege, ordine, modo, ac cum violentia, & insolentia Præsidentium, me citato in hoc loco Machado in su perferro Confessor. lib. 4. p. 4. tract. 2. docum. 4. n. 2. vbi n. 3. an peccet mort. si nulla existente

causa ordinariè à Capitulis absit?

Secundò limita, ut non procedat quando quis abesset à Capitulis in diebus sibi recreationis causa concessis, licitè enim potest Canonicus sumere suos dies in diebus Capituli, nisi de industria id absentie tempus eligeret, quo habenda sunt huiusmodi congregationes. Ita Nicol. Garc. d. cap. 2. à n. 541. vbi n. 543. testatur sic fuisse sibi responsum à *Sacra Congreg. Concilij*, prout in declaratione, quam transcripsimus cap. 35. n. 14. & refert ipse Garc. d. loco num. 559.

Tertiò limita non procedere vbi Canonici non sunt præsentés in loco, nec deseruiunt, Calder. conf. 260. aliàs 4. de his, quæ sunt à Præl. in fine, vers. si verò Absentes autem quibus casibus vocari debeat, diximus c. 39. n. 1.

Quartò, limita ut non procedat quando vocarentur tempore insolito, vel incongruo, quia tunc non tenerentur venire ad Capitulum, ut per Pauin. de potest. & officio Capituli de vacante præl. numer. 11. Nicol. Garc. d. c. 2. num. 57.

Quintò limita ut locum non habeat quando Canonicus esset in probatione habitus, & regulæ in aliquo Monasterio eiusdem etiam ciuitatis, quia ille hac Religionis causa ritè, & legitime abesse censetur, in tantum, quod nec vocari debeat, ut vocem suam det in electionibus, &c. Ita glos. verb. conferendum, vers. sed nunquid Canonicatus in c. beneficium, de Regular. in 6. Carol. Tobia in auth. ingresi, verb. sua cap. 2. n. 8. C. de sacros. Ecclesiis Læi. Zech. de Republ. Ecclesiast. tit. de Regularibus cap. 3. num. 10. Azor. iussit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 3. quæst. 1. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi part. 3. allegat. 99. n. 31.

Quoad secundam partem dubij attinet memini me suprà cap. 2. c. num. 8. per transennam dixisse Canonicos si notabiliter absint peccare mortaliter, sed quia hæc materia quotidiana maiore requirit indaginem, ideo quid in ea sentiant Doctores in medium proferam, illi enim in duas opiniones diuisi sunt, ambasque probabiles.

Prima affirmat, nempe Canonicos absentes mortaliter peccare, ex sequentibus. Primò, quia tutior est, & probabilior; & in dubio tutior pars est eligenda, cap. iuuenis, de spons. cap. ad audientiam, cap. significasti, de homicid. Secundò, quia Canonici absentes, seu non seruientes primo anno dimidia parte fructuum, secundo omnibus, tertio non amplius fructibus, sed beneficiis ipsis sunt priuandi, ut in Concil. Trid. sess. 24. d. reform. cap. 12. Sed hæc est magna pœna, ergo quoque magna debet esse culpa, pro qua venit imponenda; quia pœna debet commensurari delicto, glos. verb. illi, in cap. si qui Episcopi 1. quæst. 1. cum citatis per me de Axiom. iuris vsusfreq. Axiom.

181. num. 3. ac proinde Canonicos siue legitima causa absentes mortaliter peccare videtur dicendum. *Tertio*, quia omittentes officium in choro possunt deponi, *capit. si quis presbyter fin. 29. dist.* Depositiō verò supponit culpam non leuem. Igitur, &c. *Quarto* Quia lex Concilij de residentia non videtur purē pœnalis, sed prœceptiua, vt patet ex *sess. 6. cap. 2. de reform.* At si inter omnes constat leges prœceptiuas præsertim Ecclesiasticas obligare sub mortali, seu veniali pro grauitate, vel leuitate materiae, secundum Nauar. in *man. cap. 23. num. 52.* Igitur &c. *Quinta*, qui facit contra iustitiam, mortaliter peccat ex genere suo, sed Canonicus absens à Canonicatu facit contra iustitiam, cum faciat contra proprium Officiū, Syluest. in *summ. verb. Hora*, num. 3. *partic. 2.* Igitur, &c. *Sexto*, & vltimò potissimum facit decisio *Sacra Congr. Concil.* quæ habet neminem excusari à residentia, licet distributiones amittere velit, nec non puniendos esse qui Diuinis non intersunt, licet resideant in eadem Ciuitate, vel loco, teste Nicol. Garc. de *benefic. part. 3. capit. 2. numero 323.* Ex quibus, & aliis, hanc partem sustinent Nauar. *conf. 13. de celeb. Miss.* Carol. Macign. de *horis Canon. cap. 63. numer. 2.* Barthol. à S. Faust. in *simili tract. lib. 2. quæst. 181.* Marchin. de *sacram. Ordinis part. 6. tract. 2. cap. 12. diff. 11. numer. 12.* Vgolin. de *potest. Episcopi part. 1. cap. 19. §. 1. num. 4.* Suar. de *Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 10. numer. 17.* & *cap. 13. à numer. 5.* Vafq. in *opuscul. moral. vbi de benefic. dub. 1. numer. 184.* Nicol. Garc. d. *cap. 2. numer. 231. dub. 5.* Squillante de *obligat. cleric. part. 1. numero 57.* Bonacin. de *Horis Canon. disput. 2. quæst. 1. puncto 2. numero 1.* Filliuc. in *question. moral. tomo 2. tract. 23. cap. 7. num. 207.* Castr. Palaus in *opere morali tom. 2. disputat. 3. puncto 2. numer. 3.*

10 Contrariam verò sententiam, imò Canonicos absentes nullo modo, vel saltem venialiter tantum peccare, suadent plura, & non vulgaria fundamenta; & primò arguendo à contrario sensu (quod argumentum est in Iure firmissimum, ex citatis per me de *locis commun. argum. iuris loco 27.*) desumpto ex *Concil. Trid. sess. 23. cap. 1. de reform. vers. eadem omnino.* vbi habetur eos, qui absunt à beneficiis Curatis, peccare mortaliter, ergo qui absunt à beneficiis non Curatis minimè peccant mortaliter, qui enim ex duobus oppositis alterum affirmat, alterum negare videtur, c. *nonne, de præsump.* Secundò, quia lex pœnalis, qualis videtur ista Conc. non obligat ad culpam saltem mortalem, iuxta probabilem aliquorum Doctorum opinionem, ex Nauar. d. *cap. 23. num. 53.* Valent. p. 2. *disput. 7. q. 5. punct. 6.* *Tertio*, quia in pœnis benignior est interpretatio facienda, *cap. in pœnis de regular. iuris in*

6. fit autem benignior interpretatio si dicatur Concilium excludere pœnam æternam, imponendo temporalem. *Quarto*, quia Canonici non residentes antequam puniantur, necessariò debent personaliter citari, vel si personaliter citari non possint, debent citari trina citatione per edictum publicum, adeò vt non sufficeret vna pro tribus, ex adductis suprà *cap. 20. numer. 18.* quæ omnia non sunt vsquequaque necessaria in puniendis illis, qui à beneficiis Curatis absunt; signum igitur est leuius esse peccatum Canonicorum, quam Curatorum absentium. Quare hanc partem sustinent Syluest. in *summ. verb. hora*, §. 10. Caiet. *cod. verb. §. 5.* Angel. *num. 21.* Nau. de *Orat. cap. 5. num. 14.* Valent. *tom. 3. disp. 6. q. 2. puncto 10.* §. in quo loco, Valer. Reg. in *praxi fori pœnit. lib. 18. num. 176.* Ego ipse de officio, & potest. *Episcop. p. 3. alleg. 53. num. 131.* dicit probabile Diana *moral. resolut. p. 4. tract. 4. resolut. 217.*

Ex his duabus opinionibus primam veram existimo in casibus infra in limitatione exprimèdis, vltima verò à Classicis Doctoribus sustinetur, & praticari posse tuta conscientia non videtur dubitandum, ex Iuribus, & rationibus in illius corroborationem late adductis; quam si tenere quis velit, ad fundamenta prioris non erit difficile respondere. Ad primum enim dici potest in dubio tutiorem partem esse eligendam non ex præcepto, sed tantum ex concilio, nisi in casibus particularibus iure expressis, vt in dubio facti circa impedimenta Matrimonij & circa irregularitatem ex homicidio prouenientem, de quibus est sermo in Iuribus ibidem allegatis, vel nisi in aliquo casu particulari aliter suadeat iusta causa, seu præceptum Superioris, Sanch. in *præcepta Decalogi lib. 1. cap. 9. num. 14.* Secundò, responderi potest in dubio tutiorem partem esse eligendam quando dubium est practicum; nempe quando dubitatur an hic, & nunc sit licita absentia Titij à Canonicatu, non autem necesse esse tutiorem partem eligere quando speculatiue tantum, & in generali dubitatur an Canonici. v. g. possint abesse sine culpa lethali: at qui habet probabilem Doctorum opinionem pro se, speculatiue tantum, & generaliter dubitat an illa opinio sit vera (nam † opinioni semper inest formido ne contrarium sit verum, Nau. in c. si quis autem, de *Pœnit. dist. 7. num. 9.*) Non autem practice, & particulariter cum possit acquiescere, & securus esse in opinione probabili: nam vnique liberum est sequi opinionem probabilem, etiam relicta propria probabiliore, & tutiore, secundum Becan. tract. 1. *cap. 4. q. 9. num. 4.* & alios, quos plena manu refert Parens meus in *comment. ad Ordin. Regular. Lusit. lib. 3. tit. 64. §. 1. numero 9.*

13 Ad secundum, quod poena debeat esse proportionata culpæ, responderetur quod duplex est culpa, iuridica, & Theologica; culpa Theologica, est peccatum mortale, seu veniale, culpa verò iuridica est omisso illius diligentia, quam leges adhiberi præcipiunt, quæ multoties est separata à culpa Theologica, ut quando debita diligentia omittitur ex oblivione: quare poena non solum potest imponi, & commensurari culpæ Theologicae, sed etiam iuridicae, etiam si à peccato omnino se iuncta sit; & ideo non sequitur illud opus malitiam semper habere lethalem, quod magna poena coercetur à legibus, Bonacin. de contr. disp. 3. q. 1. puncto 6. num. 1. & 2. Non enim concludit hoc adesse, quod ab hoc contingit abesse. *l. neque naturales, C. de probat.* Ad tertium responderetur in d. c. si quis Presbyter, imponi

14 clerico Diuinis non interessenti poenam depositionis comminatoriam solum quando est contumax contra particulare præceptum Episcopi, seu Superioris sui, ut patet præfatum tex. intuenti. ibi, deponatur à clero. sitamen castigatus veniam noluerit promereri, & ita exponit gloss. verb. castigatus. Ad quartum responderetur non esse omnino certum dictam legem Concilij esse præceptivam: hæc enim adhuc sub iudice lis est; unde qui vult sequi hanc secundam sententiam negativam, potest sibi persuadere eam esse purè poenalem innixus auctoritate Nau. Valent. Valer. Regin. & aliorum, quos superius citavi. Ad quintum posset responderi Canonicum, qui vult amittere distributiones, non peccare contra iustitiam si in Canonicatu non resideat, cum id dicamur posse, quod de iure facere possumus. *l. i. ff. de condit. instit.* nam in manu, & libertate Canonici est an distributiones quotidianas lucrari velit necne, quæ ideo manualia beneficia dicuntur à Bonif. VIII. in c. 1. de cler. non resident. lib. 6.

15 Declaratur tamen dupliciter hæc sententia, quam sequimur, & primò ut non procedat quando Canonicus non vult residere, & interesse ex contemptu, seu contra Prælati sui particulare præceptum ex iusta causa latum, d. c. si quis Presbyter; unusquisque enim tenetur obedire suo Superiori aliquid graue ex iusta causa præcipienti, ut resoluit Valer. Regin. in d. lib. 17. n. 176. Secundo, ut locum non habeat quando ex alicuius Canonici absentia non remaneret tot, qui possint Ecclesiam competenter officiare, Syluest. loco cit. ut si ipso discedente non remanerent in choro saltem quatuor, Carol. Macign. de horis Canon. c. 56. n. 24. His cessantibus absentia Canonici videtur esse materia levis cultui Diuino notabile detrimentum non inferens, & consequenter excusare à culpa mortali, & si sit coniuncta cum iusta causa, etiam à venia-

li, ex Nauarr. in man. prælud. 9. num. 10. & hanc partem cum præfatis declarationibus, ut supra, tractetur D. Felix Nicolius de Treuio Presbyter, & V. I. D. in quadam sua particulari Iuris allegatione, quam manuscriptam Romæ vidi, & laudavi.

Hac de re extat decretum Concil. Aquisgr. cap. 131. quos refert Anton. August. Iuris Pontificij veteris tom. 1. lib. 9. titul. 50. capit. 5. ibi, *Studeant summo opere Canonici Horas vigilantissima cura custodire, & in his Diuinum Officium humiliter ac deuote persolvere. Mox enim ut datum fuerit signum, festinato omnes ad Ecclesiam conueniant. Quam non pompaticè, vel inhonestè, vel incompotè, sed cum reuerentia, & Dei timore ingrediantur; nec cum baculis in choro, exceptis debilibus, sed religiosissimè illis standum, & psallendum est. Sunt enim quidam clericorum, qui in secularibus negotiis & disceptationibus penè totum infatigabiliter deducunt diem; & mox in Ecclesiam ad diuinum Officium peragendum ut intruerint, ita fatigati videntur ut nec orationi vacare, nec ad psallendum stare queant; sed potius sedentes non Diuinis; sed vanis solum solent instare loquelis, &c. Omnes igitur ab otiosis sermocinationibus auditum pariter cassigent, & linguam: in Ecclesia cum timore & veneratione stantes, aut orent, aut cantent, aut audiant. Verba verò turpia, aut liuida & secularia nec ipsi proferant, nec alios proferre sinant, quinimo laudes Deo in commune persoluentes, pro suis, populorumque, quorum oblationibus viuunt, delictis Dominum exorent, &c. Caueant etiam ne pro requie sibi in locis diuino cultui mancipatis concessa; otio torpeant, sed magis in persolvendis Diuinis laudibus promptiores ac deuotiores existant, ut per hanc quietem bene operantes ad eam, quæ sine caret, peruenire valeat. Qui verò has Horas frequentare, & in his, ut dignum est, caeleste neglexerit Officium persolvere, digna inuentione corripiatur, ut & ipse emendetur, & ceteri timorem habentes huiusmodi negligentiam caueant. Sed quoniam aliud est ex toto omittere, aliud pigre occurrere; qui segniter, & tardè ad matutinum, aut aliud quodlibet Diuinum obsequium peragentium occurrerit, dignum est ut non cum aliis in choro, sed omnium vltimus, ut certe erubescere discat, in loco eiusmodi negligentibus à Prælati constituto, stet, &c.*

Monitiones S. Caroli Borromæi ad Canonicos.

Vos, qui in Cathedrali Ecclesia Dignitates obtinetis, Canonici item tum eiusdem Ecclesie, tum reliquarum quarumvis

rumuis Ecclesiarum Collegiatarum, vel Urbanarum, vel Diœcesanarum, quicumque sitis, in omni Canonialis disciplinæ officio ita agite ut Canonicè, nempe, Canonum legibus ad vitæ vestre institutum pertinentibus, & Constitutionum Prouincialium, Diœcesanarumque ratione congruenter viuatis; idque primò maximè studete, ut in conspectu Dei Omnipotentis puro corde, & casto corpore ministretis.

Tum singuli vos Ordinis Dignitati, aut Canonicatui annexi functiones explete, Canonicalisque muneris partes præstate, omnes in choro statis Horis assislite, & ad Deum pro fidelibus pias, religiosasque fundite preces.

Dum eo loco estis, memores estote adesse Christum Iesum Dominum, cui seruite cum timore, & tremore.

Non pigri, non somnolenti, non oscitantes adestote, non mente vaga, non vagis oculis, non indecenti corporis statu.

Attentè studiosè, ritè, piè, religiosè diuinas laudes concelebrate, & psallite Deo in conspectu Angelorum cantantes in cordibus vestris Domino.

In choro nemo priuatim, nemo tacitè officium recitet, sed omnes pariter quicumque adestis senes cum iunioribus, laudate nomen Domini in Psalmis, Hymnis, & Canticis.

A quibuscunque colloquiis, & à litterarum, ac librorum lectionibus, atque omni vagatione abstinete.

Pro temporis autem, & beneficij ratione sedete, state, genua flectite, caput aperite, & inclinate.

Accuratè demum omnia obseruate, quæ eo de genere vobis præscripta sunt; ita ut vestro exemplo aliis Sacerdotibus, Clericisque & rectoribus, ritèque psallendi, & sanctè orandi, & piè agendi animum addatis.

In Psalmorum autem, Canticorum, & Hymnorum intelligentiam studiosè incumbite; ut dum Psallitis pro sensuum sanctissimorum, quos mente concepistis, ratione, vos ad omnes pietatis deuotionisque affectum excitetis.

Non ordinariè distributionis lucro addu-

cti, sed Dei charitate, religionisque cultu commoti, diuinis Officiis adestote, ut vere; ex animòque Psalmi verba illa continuatis; Voluntariè sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo, Domine, quoniam bonum est.

Diuinis officiis absolutis paululum omnes in choro piè orate, inde obeundi signo per Praefectum dato conjungentes, quo ordine ad chorum accessistis, eodem in Sacrificium redite, ubi cappas, qui illis induti estis, & superpellicea, sine strepitu ullo & susurratione deponite.

Canonicales vestros conuentus statis hebdomada diebus capitulariter habete.

Omnes qui debetis, ad illos conuenite.

Inde ne descendite nisi missione à Capituli Praefecto impetrata.

Singuli ordine, & loco sedete.

Sententiam modestè dicite, & suo quisque loco, non præposterè.

A verbis scurrilibus abstinete.

In rebus consultandis rixas, iurgia, & contumelias caute.

In initio, & fine vniuscuiusque Capituli statas Orationes dicite.

Priori loco tractanda præponite quæ ad diuinum cultum, ad spiritualis vitæ progressum, ad ecclesiasticam disciplinam tuendam, tum quæ ad rerum temporalium gubernationem pertinent, ne negligite.

Cetera hoc de genere toto seruare, quæ Prouincialibus constitutionibus præscripta sunt.

Omnia in primis agite pace mutua, concordia voluntate, & charitate fraterna vos inuicem diligite; Canonici enim estis qui pro Collegij ratione ex antiquo instituto una Collegiata Ecclesia, vnoque itam in Canonicali domicilio collocati fuistis, ita vno pacis, & charitatis fœdere, vnaque animorum consensione coniunctissimi, sicut nascentis Ecclesiae ministri, quorum erat cor vnum, & anima vna, experiendo videte, sicut in Psalmo scriptum est, quàm bonum, & quàm iucundum sit habitare fratres in vnum. Hactenus monitiones S. Caroli ad Canonicos.

Tandem

Tandem operæpretium mihi visum fuit huius materiæ summa, ac coronide tabellam subiungere, quam Illustrissimus, & Reuerendissimus D. Torquatus Perottus V. l. Doctor, magnus & proximus Urbani VIII. Capellanus, ingeniosè, & eleganter composuit, vir planè vt Bartoli sui ciuis doctrina, & consilio imitator egregius, ita etiam politorum litterarum commendatione cæteris non inferior.

Tabella Canonicis accommodata ad preces horarias deuotè concinendas.

Ante Horas.

Horarum Canonicarum institutio ad Dei laudem, & gratiarum actionem primum omnium recolenda.

Quæ septenni Horarum numero mysticè designantur breuiter cogitanda.

Rerum inanum cura, & omnium negotiorum sollicitudine relinquenda.

Postulandum à Deo, vt attentè, deuotè, ac studiosè laudetur.

Frequens consideratio Canonicalis vocationis; vt vocibus modulatè compositis mens benè instructa respondeat.

Cordis munditiæ studendum, vt puris verborum laudibus Diuina Maiestas concelebrecur.

Hierarchiæ Angelorum diuinas laudes in Cælo proclamantium mentis oculis proponenda.

Humili precatatione Sanctorum patrociniū implorandum, illius præsertim, cuius officium recitare con tinget.

Nunquam officium inchoandum, nisi collectis sensibus, ac præuia mentis eleuatione ad Deum.

Cauendum à verbis inutilibus, risu, iocis eo maxime tempore, quò itur, vel paulo post eundem est in chorum.

In ipsis Horis.

Nouerit Canonicus in sortem Domini, vt diuinis laudibus publico nomine vacet.

Angelici huius ministerij Officio se inter Angelorum choros versari contempletur.

Diuina præsentiam Maiestatis psallendo reuerenter adoret.

Attentionem in singulis verbis adhibeat,

quam frequenter excitabit Dei, quem alloquitur, recordatione.

Quæ distrabunt importuna cogitationes, sensim, ac leuiter repellendo contemnat.

Quoties mentem alio diuertisse aduertit, toties eam statim colligendo dirigat ad Deum.

Corpus modeste, ac decorè componat, oculos præsertim custodiat, vt sint debitæ attentionis ministri.

Si quod verbum dicere vel respondere oportebit, id citò, ac breuiter expediat.

Quæ recitat, aut canit, ex libro sibi parato, non ex memoria depromat.

Offerat eo pro se ipso attentionem, & deuotionem tot Sanctorum hominum in Canonicis precibus exoluendis.

Post Horas.

Deo gratias referat, quod accessum habuerit ad eius laudes, & colloquia.

Petatur humiliter veniam errorum, quos in hac diuina functione commisit.

Linguam velut instrumentum Deo dicatum caue custodiat.

Cordis affectiones ita componat, vt externæ consonent verborum modulationi.

Moribus, ac vita Deum perfecte laudare conetur.

Superfluis rerum curis ne implicetur, vt molestos cogitationum tumultus euitet.

Quæ verba in psalmodia sibi magis fructuosa gustarit, ea diutius conseruet.

Harmoniæ rerum creaturarum sincero, ac fidei earum usu omni tempore concinat.

Ad supernum beatorum chorum aspiret, qui in diuinis præconiis perpetuè exultant.

Mysteria passionis Christi Domini, quibus Horæ Canonice respondent, memoria sæpè re tractet.

B. Laurentius Iustinianus.

Quid sublimius in hac peregrinatione celebrari potest, quàm pari consortio Angelorum in Diuinis laudibus occupari? Indecorum ergo est præsentibus Angelorum cætibus psallere negligenter, & verba sacri carminis arido corde promere.

SVM

CAPVT XLI.

Canonicis, qui voce in Capitulo
priuentur?

SVMMARIVM.

- 1 Canonici donec ad Ordines suis Canonici-
bus annexos se promoueri post annum non
fecerint, voce in Capitulo priuantur.
- 2 Canonici illicitè, & subreptitiè ad sacros Or-
dines ante legitimam aetatem promoti suf-
fragium ferre non possunt.
- 3 Excommunicati Canonici maiori excom-
municatione vocem non habent in Ca-
pitulo.
- 4 Eligendi potestate priuantur ipso iure qui
sunt maiori excommunicatione ligati, non
verò minori.
- 5 Doctores referuntur de materia Extrauag.
ad euitanda, agentes.
- 6 Suspensi Canonici per sententiam Iudicis, aut
etiam Canonis, vocem in Capitulo non
habent.
- 7 Interdicti Canonici vocem in Capitulo non
habent.
- 8 Canonici personale, aut locale interdictum
violantes scienter exercendo actum sacri
Ordinis, vel celebrando Officia diuina vo-
cem in Capitulo amittunt.
- 9 Irregulares Canonici vocem in Capitulo non
habent si eam habeant ratione alicuius
sacri Ordinis, cuius irregularis exercitium
non habet.
- 10 Indignum scienter eligentes, aut similiter
postulantes pro ea vice eligendi potestate
priuantur.
- 11 Indignus quoad hunc effectum is dicitur, qui
habet defectus persona expressos, in cap.
quia propter, de elect.
- 12 Eligere prohibentur qui ad Ecclesiam recepe-
runt postulatam tanquam institutum, vel
administratorem antequam admissa fue-
rit postulatio.
- 13 Eligere prohibentur qui ob delictum com-
missum potestate eligendi priuati fue-
runt.
- 14 Eligendi potestas quando ob electorum cul-
pam ad alios deuoluatur, ostenditur.
- 15 Collegij ius in vno solo remanet, & conserua-
ri potest.
- 16 Canonici duo de iure in vim decretorum
Concil. Trid. incompatibiles sunt, & post
adeptam pacificam possessionem secundi
primus vacat ipso iure, & si quis utrum-
que retinere perrexerit, illis est ipso iure
priuatus.
- 17 Dispensatio presumpta, in qua fundatur

reg. de triennali, non potest se defendere
duos obtinens Canonicatus.

Capellania an sit incompatibilis cum Ca-
nonicatu in eadem Ecclesia, remissive.
ibid.

18 Canonicus obtinens Dignitatem perdit Ca-
nonicatum, nisi privilegio, vel consuetu-
dine muniatur.

19 Canonicatum obtinens, cui coniunctum est
onus Penitentie, non potest vigore con-
suetudinis obtinere Dignitatem.

20 Filius illegitimus non potest obtinere Ca-
nonicatum in eadem Ecclesia in qua pa-
ter.

21 Canonicatum in Ecclesia in qua pater, obti-
nere non potest illegitimus ex Canonico,
qui fuit deinde legitimatus per subsequens
matrimonium.

22 Filius ex legitimo matrimonio natus eget
dispensatione, ut possit obtinere immédia-
tè beneficium, quod obtinuit pater.

VLTIIS modis voce in Capitu-
lo priuantur Canonici etiam in
Sacris constituti, & primò obti-
nentes pacificè Canonicatus,
quibus Diaconatus, vel Presbyteratus Ordines
sunt annexi, si iusto impedimento cessante
ad huiusmodi Ordines se promoueri non
fecerint intra annum, donec ad eos promoti
fuerint, voce in Capitulo priuantur. Ita ex-
pressè statuitur Clem. 2. §. illi verò, de atate, &
qualit. innouata per Concil. Trid. sess. 22. de
reform. c. 4. Monet. de distribut. quotid. p. 2. q. 20.
n. 9. Raguc. de voce Canon. in Capitulo q. 2. 4. n. 2.
me citato in hoc loco Machado en su perfecto
Confessor. lib. 4. p. 4. tract. 2. docum. 5. num. 3. cum
aliis per me citatis suprà c. 16. n. 10. vbi etiam
ex Nicol. Garc. in addit. ad sum tract. de bene-
fic. p. 3. c. 4. sub n. 15. vers. illa, resoluius hoc
esse intelligendum de voce actiua, quæ sim-
pliciter, & absolutè vox dicitur, non autem de
voce passiuâ.

Secundò, suffragium ferre non possunt illi-
citè, & subreptitiè ad sacros Ordines ante
legitimam aetatem promoti; quia per Extra-
uag. Pij II. incip. Cum ex sacrorum, &c. est
ipso facto ab Ordinibus suspensus, ac propterea
ad votum ferendum inhabilis: verum illa
suspensio sublatâ poterit deinde suffragiū
ferre; quia cum effectu habet conditionem
Ordinis requisitam in d. Clem. 2. nec vllum
habet Canonicum impedimentum, quamuis
enim aetatis defectus executionem Ordinis
impediat, non tamen est impedimentum ad
vocem habendam in Capitulo, cum nihil
quoad hoc circa aetatem in d. Clem. 2. sit dis-
positum. Ita Panor. in d. Clement. 2. numer. 8.
Fr. Emman. quest. Regul. tom. 2. q. 15. art. 5. vers.
secundò, Suar. de Relig. tom. 4. tractat. 8. lib. 1.
cap.